

VIJFDE HOOFDSTUK.

*Waarin de Schaper naar Brugge trekt en zijn leven waagt
voor Breydel's redding.*

Ralph, de herder, was gevlucht. Toch zou hij Breydel niet aan zijn lot overlaten. Van uit een boschje bespiedde de schaper alles, wat er gebeurde.

— 't Kan verkeeren op de wereld, mompelde hij. De deken zal een reisje te paard doen, maar geen pleziertochtje. Daarvoor kan hij zich te weinig bewegen. Maar vriend Breydel gij hebt mij geholpen en wat ge voor mij deedt is op geen steen gevallen. Mijne beenen zijn wel oud en stijf, doch ze zullen mij nog rap naar Brugge brengen. En daar wonen vrienden van u, die liever 't gansche bouwvallige kraam van den heer van Syssele zouden afbreken, dan toe te laten, dat een haar op uw hoofd gekrenkt wordt. Ha, de gasten vertrekken ! En Wauters keert met Hein naar de hoeve terug. Nu is 't mijne beurt. Ralph, jongen, denk thans maar eens, dat ge slechts twee in plaats van zeven kruisjes achter den rug hebt. De tijd is kostbaar. Moest Breydel, die kloeke Vlaming, die dappere Klauwaart, vermoord worden, 't ware een te groot verlies voor land en volk.

De herder trok een tak uit 't boschje, maakte er een gaanstok van en begaf zich op weg naar Brugge.

Weldra kwam hij voorbij de abdij van Ter Doest.

— Hola, Ralph, wat is er aan de hand ? Is uw brave meester, de dienaar van den geldduivel, plotseling ziek geworden en komt ge naar 't klooster om heelmiddelen ? riep een monnik, die niemand anders was dan Willem van Saeftinghe, de oogster van dezen namiddag.

— Voor Wauters zou ik mijne onderdanen niet zoo vermoeien... maar

laat ik geen tijd verspillen met over dien duitendief te spreken. Jan Breydel verkeert in groot gevaar, antwoordde de herder.

— Wat! Breydel in gevaar!... riep de monnik uit en verschrikt greep bij den schaper bij de mouw. Vertel op... rap! drong hij aan.

Ralph verhaalde in korte woorden 't gebeurde.

— In de macht van den heer van Syssele... den valschen Leliaart, die om vuil goud zijn land verraadt aan den Franschen koning! hernam broeder Willem. En zijn oog fonkelde. Ja hij moet gered worden... hij moet! Breydel verliezen! Neen, neen, dat nooit! In Brugge moet er hulpe gehaald worden, van daar alleen kan er met goeden uitslag iets gedaan worden, zei hij dan.

— Welnu, houd me dan ook niet langer op! Ieder oogenblik is er een.

— Ralph, kunt ge paard rijden?

— Voor den deken zou ik door de lucht vliegen, over de zee zwemmen, op mijn dwazen kop loopen tot Brugge toe, als 't noodig is.

— Wacht even!

De monnik verwijderde zich snel. Weldra keerde hij terug, een paard bij den teugel leidende.

— 't Is een mak dier, sprak hij. Klim er op, ge zult de reis in de helft korter afleggen.

— Help mij een handje... doe er dat zadel eens af... op den blooten rug zal ik gemakkelijker zitten. Ziezoo... nu ben ik ook een edelman, maar geen Franschgezinde, geen Leliaart, doch een zuivere Klauwaart. Vooruit, Bruin of Bles... of hoe gij heet... vooruit, 't is voor onzen braven Jan!

Ralph vertrok.

— Straks zal ik u hier afwachten, riep broeder Willem hem na.

— Goed! 'k Hoop u eene blijde tijding te brengen.

— Wat er een mensch toch al overkomen kan! zei de herder bij zich zelve. Te paard naar Brugge in mijn ouden dag! Neen, de deken zal niet sterven! Als ik echter maar niet te laat kom!

En de grijsaard zette zijn ros tot meerderen spoed aan.

't Was laat, toen hij nabij de stad geraakte. Voor eene herberg hield hij stil.

— Hola... hola! riep hij, met zijn stok op de deur kloppende.

Een man kwam naar buiten. Ongetwijfeld meenende een edelman voor zijne woning te hebben, nam hij zijne muts af.

— Mijne oogen zijn beter dan de uwe, schertste Ralph. Gij denkt,

dat een ridder tot u spreekt, en zie, dat ge uw schedel ontbloot. Dek uw hoofd, neef Lieven! Aan mij zult ge geen kroon verdienen, jongen.

— Bij mijne ziel, 't is oom Ralph! kreet de herbergier verrast. Nog geen haar veranderd! Altijd geestig! Welke grappen verkoopt ge nu?

De waard was inderdaad een bloedverwant van den schaper.

— Help mij afstijgen, ik ben niet meer zoo jong als gij.

De herbergier voldeed aan 't verzoek.

— Maar vertel me toch eens, oom, wat u zoo laat nog herwaarts voert?

— Eene ernstige zaak, maar welke ik geheim moet houden. Vraag dus niets meer, neef Lieven. Zorg voor het paard tot straks. Ik ga in de stad.

— De poort is gesloten, oom. Ge zult dus verplicht zijn poortgeld te betalen.

— En op allerlei lastige vragen te antwoorden?

— Ja. Ge zijt een ongewone bezoeker. En men is achterdochtig in deze beroerde tijden.

— Kent ge geen middel om ongezien binnen te komen, Lieven?

— 't Is gevaarlijk oom!

— Bah, gevaarlijk! Ik moet in Brugge zijn.. in 't belang van een voornamen burger... in 't belang van Jan Breydel!

— Den deken der beenhouwers?

— Ja. Vraag verder niet! Maar in zijn belang, ik zweer 't u bij de nagedachtenis van mijn broer, uw vader zaliger!...

— Als 't zoo is... kom maar mee!

De herbergier riep zijn zoon, vertrouwde hem 't paard toe en vertrok met Ralph.

— Spreek zacht, fluisterde Lieven. Moest men ons hooren, we waren verloren. Ge weet, de Franschen zijn eigenlijk meester in Brugge.¹⁾ 't Is nu wel geen oorlog, maar men zegt, dat deze spoedig weer zal beginnen. En wij kunnen 't wel zien ook, want de Fransche koning laat de wallen versterken, juist alsof Brugge eene van zijne steden ware.

— 'k Weet het, maar alles loopt misschien geheel anders af, dan Filips de Schoone denkt.

— 'k Hoop het van ganscher harte.

— Welnu, daarom moet ik in Brugge zijn!

(!) De lezer herinnert zich uit Breydel's gesprek met Ralph, dat Filips de Schoone een inval in Vlaanderen deed en ons gewest gedeeltelijk veroverd had, toen er een bestand gesloten werd. Iedere partij bleef in 't bezit der steden, waar zij dan meester was. De Franschen hadden ook Brugge veroverd en heerschten dus in die stad op den tijd, dat ons verhaal begint.

— Ge spreekt in raadselen.

— Geduld, neef, die raadselen zullen spoedig opgeklaard worden. En dan zijt ge me dankbaar, dat ik uwe hulp inriep.

— Nu zwijgen, oom, we naderen de vesten.

Het tweetal sprak niet meer. Snel stapte het voort.

Uit de stad stegen verwijderde geruchten op. Geen enkel ander geluid stoorde de stilte.

— Hier moeten we wezen, fluisterde Lieven. Op deze plaats is de veste doorwaadbaar. Men is er aan 't werk. Misschien staan er schildwachten. Ik denk het echter niet, want 't is vredeestijd.

— Voor Breydel waag ik alles..., ook mijn leven. Duid me de juiste plek aan en keer dan terug !

— Wil ik u vergezellen, oom ?

— Neen, ge hebt vrouw en kinderen. Wacht ook niet op mijn terugkeer. En moest ik den ganschen nacht wegblijven, maak u daarover niet ongerust !

Even dacht Ralph na.

— Ik kan gevangen genomen worden, mompelde hij. Dan is Breydel verloren, want niemand weet, dat hij in de macht van een vijand is, buiten Saeftinghe en Wauters. De laatste zal natuurlijk zwijgen als een graf. En broeder Willem vermag misschien ook weinig. Ik kan Lieven vertrouwen. Hij heeft een hart van goud.

— Kom even mee... 'k moet u nog wat zeggen !

Beiden gingen eenige schreden achterwaarts,

— 'k Zal u 't geheim toch vertellen, vezelde de schaper... Luister. Jan Breydel is opgelicht door een valschen Leliaart !

De herbergier was op 't punt een kreet van schrik te slaken, maar nog juist bijtijds legde Ralph hem de hand op den mond.

— Uw oven toe ! zei de herder kort. De heer van Syssele heeft den deken naar zijn kasteel gevoerd.

— Maar oom, dan is Breydel verloren !

— Wij moeten hem redden. Ik ga zijne familie en zijne vrienden waarschuwen. Doch, 't zou kunnen gebeuren, dat ik in de handen van een schildwacht val. Nu, aan mijn gerimpeld vel is niet veel verbeurd, maar dan was ook Breydels lot beslist. Luister nu aandachtig Lieven : Ben ik goed en wel binnen en is alles veilig, dan zal ik driemaal den kreet van den uil nabootsen. Hoort ge dat, keer dus gerust naar huis terug. Hoort ge niets, dan is het een teeken, dat ik in de val zit. Gij gaat dan door de poort binnen. Voor u is dat maar kinderspel. Vertel alles aan Breydels

familie en deze zal natuurlijk wel middelen beramen, om den deken te bevrijden. Hebt ge mij begrepen ?

— Ja oom. En vertrouw op uw neef !

— Ja, ja, dat weet ik wel. Doch keer niet te rap terug ! Het kan mij moeite kosten, om over de vest te geraken. Heb dus, als 't moet, een half uurke geduld !

— Maar wil ik door de poort gaan, nu ik toch alles weet ? Ge behoeft u dan niet in gevaar te stellen.

— Neen, neen, wedervoer Ralph. 't Is beter, dat ik de boodschap doe. Men zal allicht mijn hulp noodig hebben. Tot straks dus !

De schaper drukte innig de hand van den herbergier en trad moedig op de vest toe. Vastberaden stapte hij in 't water, dat hem slechts tot de knieën reikte. Stil schreed hij voort, wel oppassende door niets zijne aanwezigheid te verraden. Wat leek de tijd hem lang ! Eindelijk bereikte hij den muur. Ha, neef Lieven had eene goede plek gekozen ! In den muur was eene wijde bres. Deze werd hersteld op last der Franschen. Maar de opening scheen niet bewaakt te worden. Te minste Ralph geraakte veilig door het gat. Nu daalde hij de wal af. Maar plotseling voelde hij zich ruw bij den arm gegrepen.

— Meent ge, dat het hier een stadspoort is ? riep iemand, wiens spraak sterk naar 't Fransch rook. Ge loopt recht in de val man !

De schaper bemerkte met schrik, dat hij ontdekt was. Hij behield echter zijne tegenwoordigheid van geest.

— Vriend, ge bedriegt u deerlijk, zei hij op vroolijken toon. Kom, we gaan een kroes ledigen in de naaste taveerne ; ge zult dan een vriend herkennen.

— Wie zijt gij ? vroeg de schildwacht verrast, den schaper loslatende.

— Deze ben ik ! hernam de herder met doffe stem, den waker zoo'n geweldigen stomp gevende, dat hij omver tuimelde en van de wal rolde.

Ralph sprong vlug naar beneden.

— Wie wil die kan !... loopen, loopen, al val ik straks van vermoeidheid dood ! mompelde hij.

Rap vluchtte hij in eene straat. De schildwacht, van zijne verbaasdheid bekomen, zette hem vloekend na. De wedren tusschen een grijsaard en een jongeling kon niet lang duren.

— Breydel... Breydel ! dacht de herder, Daar zag hij een lantaarn, welke eenzaam gloorde in de duisternis. Ze hing voor eene bidkapel, en daarin zocht de schaper eene wijkplaats. Met kloppend harte, hijgend naar adem, drong hij zich in een hoek tegen den muur aan... Hij was tot verweer gereed... Ondanks zijne zeventig jaren zou hij zijn leven duur

verkoopen. Gelukkig ! zijn vervolger ijelde voorbij. Ralph hoorde verwenschingen... scheldwoorden. Even luisterde hij. 't Gerucht der stappen verstomde... Haastig keerde de herder naar de wal terug en luid klonk drie keeren de kreet van den uil. Aan den overkant steeg een langgerekt gefluit op. Alles was wel nu. Fluks sloeg Ralph eene andere straat in en langs een omweg bereikte hij de woning van den deken der beenhouwers.

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN

JAN BREYDEL WEERDE ZICH ALS EEN BEZETENE. (Blz. 27).

— Maar, oom, dan is Breydel verloren !

— Wij moeten hem redden. Ik ga zijne familie en zijn vrienden waarschuwen. Doch, 't zou kunnen gebeuren, dat ik in de handen van een schildwacht val. Nu, aan mijn gerimpeld vel is niet veel verbeurd, maar dan was ook Breydel's lot beslist. Luister nu aandachtig, Lieven : Ben ik goed en wel binnen en is alles veilig, dan zal ik drie-